

Paper II: Technical Subject

1. स्त्री रोग

- 1.1 स्त्रीजननाङ्ग शरीर रचना (Anatomy of reproductive system) र क्रिया विज्ञान (Physiology) सम्बन्धी ज्ञान ।
- 1.2 स्त्री शरीरका मांसपेशी, शीरा, धमनी, श्रोणी, मर्म एवं आशयबारे ज्ञान ।
- 1.3 गर्भाशयको परिभाषा, आकृति, स्थान, स्थिति, कार्य एवं पाठेघरका सहायक तन्तुहरूको (Support of uterus) महत्व बारे ज्ञान ।
- 1.4 योनीव्यापद रोगको आधुनिक समयमा देखा परेका नयाँ रोगहरूसँगको सामन्जस्यता र त्यसका निदान एवं विशेष चिकित्सा बारे अध्ययन ।
- 1.5 आर्तव दुष्टि, आर्तव वृद्धि, असृग्दरको परिभाषा, हेतु, लक्षण, भेद र चिकित्सा सिद्धान्त सम्बन्धी ज्ञान एवं जननाङ्ग शल्यकर्म सम्बन्धी आधुनिक ज्ञान ।
- 1.6 सोम रोग विषयमा पूर्ण ज्ञानका साथै योनिश्रावको भेद, लक्षण, निदान र चिकित्सा सम्बन्धी ज्ञान तथा सोम रोग, योनीश्राव, स्वेत प्रदरका विशिष्टता सम्बन्धी ज्ञान ।
- 1.7 जननांग भ्रंश, पृष्ठशुल, संभोगकष्ट, विद्रधी, उपदंश फिरंग, योनीशोथ, HPV, Genital wart, HIV, आदि संसर्गजन्य, योनी औपासर्गिक रोग निदान तथा चिकित्सा (आयुर्वेद एवं आधुनिक चिकित्सा) बारे ज्ञान ।
- 1.8 अर्बुद, स्तनरोग, स्तन विद्रधी, स्तन कीलक सम्बन्धी आयुर्वेद तथा आधुनिक चिकित्सा तथा स्तन परीक्षा ।
- 1.9 स्त्री चिकित्साको लागि यन्त्र शस्त्र, बस्ति, उत्तर वस्ती, प्रच्छालन वर्ति, धुपन, धावन, परिषेक, लेप, कल्कधारण, आदि ।
- 1.10 अनार्तव, अल्पातव, कष्टार्तव रोगका निदान एवं विशेष चिकित्सा ।
- 1.11 गर्भाशय जन्य ग्रन्थी, अर्बुद (uterine fibroid, uterine cancer) गर्भाशय भ्रंश (uterine prolapse) योनीअर्श, योनिकन्द, रक्तगुल्म बारे आयुर्वेद एवं आधुनिक चिकित्साको ज्ञान ।
- 1.12 स्त्री रोगमा पिचु, शल्यक्रिया, अग्नीक्रियाको महत्व बारे ज्ञान ।
- 1.13 बन्ध्यत्व समस्याको आयुर्वेद र आधुनिक चिकित्सा अनुरूप निदान र चिकित्सा बारे ज्ञान ।
- 1.14 रजोनिवृत्तिको सामान्य एवं विकृत अवस्था बारे ज्ञान र त्यसको चिकित्सा ।
- 1.15 पथ्य, स्वस्थवृत्त, आधुनिक जीवन शैली र महिला रोग बारे ज्ञान ।
- 1.16 Important essential drug used in stree roga and pancha karma in stree roga
- 1.17 आधुनिक ज्ञान - Role of Hormone in Female Health, Physiology of menstruation, Puberty, Adolescence, Sex Education, Menopause, Menarche, Cystoscopy, Genital Prolapse, Rectovaginal Fistula, Stress in Continence, UTI, Pelvic Infection-Cervicitis, Cervical Erosion, Vaginitis, Cerrical carcinoma, Vulval Carcinoma, Pruritus Vulva, Adenomyosis, Polycystic ovarian disease, Premenstrual Stress, Endometriosis, Menorrhoea, Infertility, IUI (Intra Uterine Insemination), Intra vitro fertilization (IVF), Geriatric health care
- 1.18 Surgery in gynecology, role of analgesia and anesthesia

2. प्रसूति

- 2.1 स्त्री शरीर रचनामा सामान्य अवस्थामा श्रोणी, भग, योनी गर्भाशय, धमनी, शीरा, मर्म पेशी ।
- 2.2 ऋतुचक्र, ऋतुश्राव, शुक्रघातु र स्त्री शुक्र सम्बन्धी विशिष्ट ज्ञान । शुद्ध अशुद्ध आर्तव परिभाषा, ऋतु, ऋतुमति, ऋतुकाल, आर्तव दर्शनकाल, रजोनिवृत्ती काल बारे ज्ञान (वात दोषादि अवस्था र ऋतुको सम्बन्ध) ।
- 2.3 आयु अनुरूप स्त्री शरीर र मनमा हुने परिवर्तनहरु, किशोरीहरुमा हुने शारीरिक मानसिक परिवर्तन ।
- 2.4 गर्भ विज्ञान-विवाह, गर्भ धारण आयु, गर्भधारणका लागि आवश्यक तत्व, गर्भ धारण, गर्भ षडभाव, गर्भाव क्रान्ति, गर्भ परिभाषा, सद्योगृहित गर्भा, मासानुमासिक गर्भवृद्धि एवं परिचर्या तथा पुंसवन बारे ज्ञान ।
- 2.5 गर्भ व्यापद, गर्भपात, गर्भिणी व्यापद, वमन, विबन्ध, उच्च रक्तचाप, गर्भ विषमयता, आक्षेपक पाण्डुको निदान, लक्षण र चिकित्सा बारे ज्ञान ।
- 2.6 सूतिका परिभाषा, काल (विभिन्न मत) एवं परिचर्या सुतिका रोग - ज्वर, रक्तश्राव, मक्कलशूल (After pain), संक्रमण, स्तन्य रोग ।
- 2.7 परिवार नियोजनका विभिन्न साधन र प्रयोग तथा प्राचिन ग्रन्थहरुमा परिवार नियोजन सम्बन्धी वर्णित विषयक ज्ञान ।
- 2.8 Temporary contraction, recent studies in the field of contraction
- 2.9 Pre-conceptional counseling and care
- 2.10 Pelvic assesment and fetal skull relationship
- 2.11 Antepartum haemorrhagea complicated labour, surgery in obstetrics (caesarian), puerperal infection breast feeding, suppression and enhancement of lactation
- 2.12 गर्भिणी एवं सूतिका अवस्थाका ग्रह रोगमा मानसिक उपचार र सुधारका उपायहरु ।
- 2.13 विजभाव जन्य विकृती (Genetic birth defect and Teratogenic abnormalities)
- 2.14 Differential diagnosis of pregnancy
- 2.15 अपरा, गर्भोदक, जरायु, नाभिनाडी, निर्माण एवं कार्य ।
- 2.16 प्रसव व्यापद गर्भसंग, विलम्बित प्रसव, अपरासंगको शास्त्रिय एवं आधुनिक ज्ञान ।
- 2.17 मूढ गर्भको शास्त्रिय र आधुनिक ज्ञान ।
- 2.18 आधुनिक ज्ञान- Embryo, Decidua, Placenta, Liquor amni, Maternal physiology, Early, mid and late pregnancy, Antenatal care, Abortion, Hydatiform mole, Ectopic pregnancy, Placenta praevia, Preeclampsia, Eclampsia, Retroverted graviduterus, Uterine fibroid in pregnancy, Labour, Retained placenta, Breech presentation, Contracted pelvis, induction of labour Abortion, IUGR, IUFD, High risk and complicated pregnancy and its management
- 2.19 Fetal physiology, circulation, growth and development
- 2.20 Drugs used in obstetrics practice